

## Vragen door de leden der Kamer gesteld overeenkomstig artikel 140 van het Reglement van Orde, en de daarop door de regering schriftelijk gegeven antwoorden

### 3

Vragen van het lid **Putters** (PvdA) op 14 november 2006 meegedeeld aan de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport inzake de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO).

1

Welke definitie van «onnodig uitstel» hanteert u in uw brief van 13 juli 2006 aan gemeenten betreffende de aanbesteding van de huishoudelijke verzorging, en aan welke risico's denkt u bij het optreden van dit onnodig uitstel?

2

In hoeverre lopen gemeenten die kiezen voor uitstel financiële risico's, doordat zij zowel aan doorlopende verplichtingen als aan nieuwe (aanbestedings) verplichtingen moeten voldoen?<sup>1</sup>

3

Waarom heeft de regering niet in positieve zin met gemeenten gecommuniceerd dat de wetgever uitstel van de vaststelling van het Wmo-beleid, de Wmo-verordeningen en de aanbesteding om zorgvuldighedsredenen acceptabel acht?<sup>2</sup>

4

Hoe kan het zo zijn dat gemeenten hun Wmo-beleid moeten ontwikkelen en aanbestedingen moeten doen,

terwijl niet bekend is wat de financiële consequenties daarvan zijn?

5

Wat is er de oorzaak van dat de voor de lokale dienstverlening noodzakelijke cliëntgegevens in veel gevallen niet adequaat worden overgedragen door het CAK en de zorgkantoren aan gemeenten?

6

Welke financiële consequenties heeft deze niet adequate overdracht van cliëntgegevens voor de uitvoering van Wmo-verordeningen die gemeenten, vanwege de aanbestedingsverplichtingen per 1 januari 2007, reeds voor 1 oktober jl. hebben vastgesteld?

7

Op welke wijze gaat de regering de zorgvuldige en tijdige gegevensverstrekking verbeteren, zodat cliënten en patiënten hiervan niet de dupe worden?

8

Welke randvoorwaarden stelt de Wet bescherming persoonsgegevens hierbij (zie vorige vraag), en welke kansen biedt die wet voor adequate gegevensuitwisseling door CAK en zorgkantoren?

9

Bent u van mening dat de aangekondigde taskforce ter verbetering van gegevensuitwisseling in staat is om voor de jaarwisseling

de genoemde problemen te verhelpen? Waarop baseert u die verwachting?

10

Hoe kan het zo zijn dat, wegens onder meer niet geraamde automatiseringsuitgaven, de invoeringsbudgetten voor gemeenten niet toereikend zijn?<sup>3</sup>

11

Waarom is de Rijksbijdrage, zoals vermeld in de septembercirculaire, ongeveer een kwart lager ten opzichte van hetgeen bekend was tijdens de behandeling van de Wmo in de Eerste Kamer? Welke consequenties heeft dit voor de in- en uitvoering van de wet?

12

Deelt u de analyse van de G27, verwoord in hun brandbrief d.d. 1 november 2006, dat de uitvoeringskosten meer dan 200% vergen van het uitvoeringsbudget? Zo ja, wat betekent dit voor de financiering en uitvoering van de Wmo? Zo nee, waarom niet?

13

Hoe hoog worden de aangekondigde frictiebudgetten, welke regels gelden voor het gebruik ervan en bieden zij soelaas voor de stijgende vraag en de daarmee gepaard gaande uitvoeringskosten?

14

Bent u bereid om op (zeer) korte termijn de financieringssysteematiek

en de sturingsmogelijkheden van gemeenten te onderzoeken en indien nodig deze systematiek daarop aan te passen? Waarom wel/niet?

15

Waarom wordt in de handleiding rond de aanbesteding aan gemeenten vooral duidelijk gemaakt welke lokale en regionale eisen *niet* mogen worden gesteld aan de dienstverlening door te contracteren aanbieders? Waarom is niet voor een meer positieve communicatie gekozen omtrent de lokale en regionale eisen die wel gesteld mogen worden?

16

Als hiervoor (zie vorige vraag) juridische beletselen zijn, welke zijn dit dan precies en welke consequenties zijn er verbonden aan overtreding? Hoe kan het zo zijn dat in bijvoorbeeld de gemeente Maassluis een aantal lokale aanbieders tijdens de preselectie afviel, omdat er in de Europese aanbesteding geen ruimte bestond om plaatselijke of regionale elementen een plaats te geven?

17

Hoe beoordeelt u de verscheidene rechtszaken die momenteel naar aanleiding van verschillende aanbestedingsprocedures aan de orde zijn in verschillende plaatsen in het land?

18

Op welke wijze onderzoekt u bovendien of de individuele keuzevrijheid na de aanbesteding blijft gewaarborgd, zoals dat is toegezegd in de Eerste Kamer?

19

Hoe kan het zo zijn dat er, gegeven de door u in het Eerste Kamerdebat benadrukte overbodigheid van de verankering van het principe «personeel volgt werk», momenteel ontslagen in de huishoudelijke verzorging aan de orde zijn, deskundigheid en ervaring dreigen weg te vallen en personeel onder mindere arbeidsvoorwaarden bij andere aanbieders wordt aangenomen?

20

Wat heeft de regering gedaan om dit (zie vorige vraag) te voorkomen en met welke resultaten?

21

Klopt het dat de algemeen verbindend verklaring van de CAO Thuiszorg ertoe leidt dat ook schoonmaakbedrijven die huishoudelijke verzorging voor hun rekening nemen hun personeel volgens die CAO moeten betalen?

<sup>1</sup> Tijdens het mondeling overleg van 10 oktober jl. in de Eerste Kamer heeft de staatssecretaris aan de PvdA-fractie toegezegd hiernaar nader onderzoek te zullen verrichten. Als resultaat daarvan heeft ze gemeld dat van een financieel nadeel bij die gemeenten geen sprake is. De PvdA-fractie ontvangt hierbij graag de onderbouwing.

<sup>2</sup> Omwille van de zorgvuldige en doelmatige invoering van de Wmo is in de Eerste Kamer toegezegd dat gemeenten ook het jaar 2007 kunnen benutten om het Wmo-beleid, de verordeningen en de aanbesteding te besluiten.

<sup>3</sup> In de Eerste Kamer is de toereikendheid van deze budgetten toegezegd.

## Antwoord

Antwoord van mevrouw **Ross-van Dorp** (staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport). (Ontvangen 11 december 2006)

1

In de brief van 13 juli 2006 wordt geen definitie gegeven van «onnodig uitstel». Het is niet mogelijk hiervoor een algemene definitie te geven, omdat lokale en specifieke omstandigheden sterk bepalend zijn voor de mate waarin een gemeente extra tijd nodig heeft om de besluitvorming over de hulp bij het huishouden af te ronden. In de kern gaat het erom dat potentiële nieuwe aanbieders niet buitengesloten worden. Als dat wel het geval zou zijn, kunnen deze aanbieders onder omstandigheden een schadeclaim indienen als zij menen dat zij door dit uitstel in hun belangen geschaad worden.

2

Het is niet zo dat gemeenten financieel nadeel lopen, doordat zij zowel aan doorlopende verplichtingen als aan nieuwe (aanbestedings)verplichtingen moeten voldoen. De nieuwe verplichtingen gaan pas in als de lopende verplichtingen zijn afgelopen<sup>1</sup>.

3

Samen met de VNG heb ik gemeenten er na de wetsbehandeling in de Eerste Kamer op gewezen dat

het op basis van het overgangsrecht in de Wmo mogelijk is om de aanbestedingsprocedure later dan op 1 januari 2007 af te ronden. Er zijn gemeenten die van deze mogelijkheid gebruik hebben gemaakt. Er zijn ook veel gemeenten die de aanbesteding wel eerder hebben afgerond. Gemeenten hebben op basis van hun lokale omstandigheden voor één van de varianten gekozen.

4

De basis onder de aanbesteding is steeds het bestek. Daarin formuleert een gemeente de wensen in termen van prijs, kwaliteit en de leveringsvoorwaarden voor de hulp bij het huishouden. Op basis van dit bestek zijn de gemeenten in staat de financiële consequenties van de aanbesteding in te schatten. Om gemeenten zo snel mogelijk, zo veel mogelijk zekerheid te bieden over de omvang van haar Wmo-budget (in het bijzonder dat voor de uit de AWBZ over te hevelen gelden voor huishoudelijke verzorging), is uitgegaan van het ijkjaar 2005. In 2006 is meermaals met de gemeenten gecommuniceerd (bij meicirculaire, in juli van dit jaar en bij septembercirculaire) om hen steeds direct op de hoogte te stellen van de meest actuele voorlopige realisatiecijfers 2005 van deze uitgaven.

5

Omdat de verschillende bestandgegevens van het zorgkantoor, het CAK en de gemeenten niet naadloos op elkaar aansluiten en ruis bevatten, waren er in eerste instantie problemen bij een goede gegevensoverdracht. Ik heb inmiddels een Taskforce ingesteld, die een bijdrage zal leveren om de problemen op te lossen. De Taskforce zet experts in bij gemeenten, onderhoudt een helpdesk en levert software om de bestanden op te schonen. Voorts heb ik financiële middelen ter beschikking gesteld aan gemeenten om hen te compenseren voor het extra werk. Ik heb de relevante veldpartijen (gemeenten, zorgkantoren en zorgaanbieder) ten slotte gevraagd mee te werken aan een zorgvuldige overdracht van gegevens.

6

Zoals in de vorige vraag is toegelicht, zijn de problemen met de overdracht van gegevens goed in zicht en wordt met inzet van de Taskforce hard gewerkt aan een adequate oplossing.

7

Voor het antwoord op deze vraag, verwijs ik graag naar het antwoord op de vragen 5 en 6.

8

Het spreekt voor zich, dat de gegevensuitwisseling die nodig is ter voorbereiding op het inwerkingtreden van de Wmo, overeenkomstig de daarvoor geldende regels dient te geschieden. Artikel 6 Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) bepaalt dat ook expliciet en artikel 7 geeft aan, dat persoonsgegevens voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden worden verzameld.

In casu is het voor de gemeenten een «conditio sine qua non» dat zij op 1 januari 2007 beschikken over betrouwbare gegevens van cliënten huishoudelijk zorg. De Wbp bepaalt o.a. onder welke voorwaarden de verwerking van persoonsgegevens rechtmatig is. Hiervan kan sprake zijn indien de gegevensverwerking noodzakelijk is voor de goede vervulling van een publiekrechtelijke taak door het desbetreffende bestuursorgaan dan wel het bestuursorgaan waaraan de gegevens worden verstrekt (art. 8 onder e, Wbp). De wet noopt bij het verwerken van persoonsgegevens betreffende iemands gezondheid, tot extra zorgvuldigheid door het principe «nee, tenzij» te hanteren. Het goede is, dat het van toepassing zijn van de wet een gezamenlijke notie creëert, dat bijzonder zorgvuldig met de gegevens moet worden omgesprongen.

9

De inspanningen van de Taskforce zijn er op gericht om de problemen met de gegevensuitwisseling voor de jaarwisseling op te lossen. Afgaande op de eerste positieve resultaten van de Taskforce ga ik er vanuit dat dat ook mogelijk moet zijn. Daarbij is het wel van belang dat alle veldpartijen (gemeenten, zorgkantoren en

zorgaanbieders) ook hun verantwoordelijkheid nemen.

10

Met de VNG is een invoeringsbudget overeengekomen (van in totaal € 75 miljoen) om kosten te dekken die gemeenten moeten maken om de Wmo in te voeren. Juist omdat op het lokale niveau sprake is van sterk verschillende situaties (bijvoorbeeld de automatiseringsgraad) en keuzen gemaakt worden over de manier waarop de Wmo wordt ingevoerd, is met de VNG afgesproken dat gemeenten vrij zijn in het aanwenden van deze middelen. Het invoeringsbudget is dus ten principale niet gebaseerd op onderscheiden kostensoorten.

11

Het is correct dat de Rijksbijdrage in de septembercirculaire 2006 afwijkt van de Rijksbijdrage uit de meicirculaire 2006. De totale bijdrage in de septembercirculaire 2006 ligt echter hoger dan de bijdrage genoemd in de meicirculaire 2006. Zoals bekend, geldt voor het Wmo-budget 2007 het jaar 2005 als ijkjaar. Gedurende het jaar 2006 worden de (voorlopige) realisatiecijfers 2005 steeds meer accuraat. Zowel op macro-niveau als op het niveau per gemeente. De Rijksbijdrage zoals vermeld in de septembercirculaire, is gebaseerd op de meest actuele productiegegevens 2005, afkomstig van het CAK. Bij de behandeling van de Wmo in de Eerste Kamer werd enkel nog beschikt over gegevens aangaande 2004.

Het bedrag voor huishoudelijke verzorging is in de septembercirculaire voorts gecorrigeerd voor de eigen bijdrage die gemeenten kunnen vragen vanaf 2007. Bij de behandeling van de Wmo in de Eerste Kamer was de eigen bijdrage nog niet vastgesteld. In de meicirculaire stond de eigen bijdrage nog op PM. Dit alles heeft geen consequenties voor de in- en/of uitvoering van de Wmo; het is een consequente toepassing van het afgesproken principe van «schoon aan de haak».

Overigens heb ik in het Bestuurlijk Overleg met de VNG op 30 oktober 2006 besloten om de inhouding van

de eigen bijdrage op het Wmo budget vast te stellen op basis van wat er onder het AWBZ-regime is opgelegd aan eigen bijdragen op huishoudelijke verzorging. Dit betekent concreet dat er een bedrag van € 174 mln. wordt ingehouden en niet de in de septembercirculaire genoemde € 197 mln. Gemeenten krijgen daarmee een hoger budget voor de Wmo overgeheveld. De correctie vindt plaats bij de meicirculaire 2007.

Daarnaast heb ik in de septembercirculaire middelen voor vorming, training en advies, voor collectieve GGZ-preventie en extra middelen voor de regeling coördinatie vrijwillige thuiszorg en mantelzorg voor 2006 en 2007 gepresenteerd. Dat was in de meicirculaire nog niet opgenomen. De middelen voor de aanpassing van de bestaande ADL-clusters gaan, in tegenstelling tot wat in de meicirculaire werd vermeld, niet per 1 januari over. Daarom is daarvoor geen bedrag opgenomen in de septembercirculaire.

Wat betreft de uitvoeringskosten van € 67 mln. is besloten om een bedrag van € 11,9 mln. niet over de gemeenten te verdelen. Dit bedrag wordt ingehouden voor de centrale betaling van de werkzaamheden van het CAK voor de inning van de eigen bijdragen. Over de centrale betaling van het CAK in 2007 was tijdens het debat in de Eerste Kamer nog niet besloten.

12

Op voorhand deel ik die analyse niet. Over de overeengekomen uitvoeringskosten is met de VNG afgesproken dat deze gemonitord zullen worden. Op basis van de resultaten van de monitor zullen er beslissingen genomen worden over eventuele bijstelling van de uitvoeringskosten. Een goed zicht op de kosten van de uitvoering zal er pas dan zijn als de wet ook daadwerkelijk wordt uitgevoerd.

13

In de motie van het lid Mosterd c.s. (TK 2006–2007, 30 131, nr. 118) wordt de regering verzocht:  
«– een heldere analyse te maken van de gestegen kosten en te achterhalen

welke oorzaken daaraan ten grondslag liggen;  
– zo nodig maatregelen te nemen om het gemeenten mogelijk te maken de hun door de Wmo opgedragen taken met betrekking tot de huishoudelijke zorg adequaat uit te voeren;  
– te bepalen dat, indien de uitgaven voor gemeenten in 2007 om de hun opgedragen taken conform de Wmo te kunnen uitvoeren een afwijzing laten zien van meer dan 10% van de historische uitgaven voor de huishoudelijke zorg in het ijkjaar 2005, de regering de gemeentelijke budgetten voor het jaar 2007 voor het meerdere zal aanpassen;  
– de Kamer hierover voor 1 maart 2007 te informeren, en gaat over tot de orde van de dag.»  
Ik heb de Tweede Kamer toegezegd deze motie uit te voeren en ben daar inmiddels mee aangevangen door het opstarten van het hiertoe noodzakelijke onderzoek.

14  
Neen. De financieringssysteem maakt een integraal en belangrijk onderdeel uit van de gedachte en filosofie van de (ook door uw Kamer breed aanvaarde) Wmo. In het financieel arrangement dat ik met de VNG afsloot, is onder meer de figuur van de onafhankelijke derde opgenomen en het monitoren van de uitvoeringskosten. In die zin is de financieringssysteem van de gemeenten onderwerp van onderzoek. Als daar op basis van de resultaten van hetzij de onafhankelijk derde, hetzij de resultaten van de monitor aanleiding toe is, zal ik daar waar dat noodzakelijk zou zijn aanpassingen plegen.

15  
De handreiking inkoop en aanbesteding is naar de mening van het kabinet neutraal van toon en sluit vooral aan bij de grondgedachte van de Europese aanbesteding, te weten het non-discriminatie beginsel. Er mogen niet bij voorbaat potentiële aanbieders worden buitengesloten door in het bestek voorwaarde op te nemen waaraan die potentiële aanbieders per definitie niet kunnen voldoen. Dit op straffe van mogelijke schadeacties van die aanbieders die menen daardoor gedupeerd te zijn. In de handreiking zijn ook voorbeelden te vinden hoe in het bestek voorwaarden geformuleerd kunnen worden over regionale samenwerking en inbedding in de lokale keten.

16  
Kern van de Europese aanbesteding vormt het non-discriminatie beginsel. Als een gemeente op voorhand potentiële aanbieders uitsluit dan kunnen die aanbieders een schadeclaim indienen. Er bestaat in de Europese aanbesteding wel degelijk ruimte voor regionale of plaatselijke elementen. Er kan in het bestek geëist worden dan men samen moet gaan werken met andere lokale aanbieders. Er kan evenwel niet geëist worden dat er nu al samengewerkt wordt. Dat laatste zou immers de andere potentiële aanbieders op voorhand uitsluiten.

17  
Aanbieders die van oordeel zijn dat de beslissing van de gemeente tot gunning op een niet zorgvuldige manier heeft plaatsgevonden hebben in algemene zin uiteraard het recht om zich tot de rechter te wenden. Ik acht het niet passend om over individuele rechtszaken die nog lopen uitspaken te doen. Op 23 november jl. is een uitspraak in kort geding gedaan door de rechtbank Rotterdam in de zaak Internos Katholieke Stichting Thuiszorg versus de gemeenten Albrandswaard, Barendrecht en Ridderkerk (LJN:AZ2992).

18  
Ik ken op dit moment geen situaties waarin de keuzevrijheid vanwege de aanbesteding in het geding is gekomen. In het onderzoek dat ik zal opzetten naar het verloop van de aanbestedingstrajecten, zal ik dit aspect meenemen. Ik verwacht de resultaten hiervan voor de zomer.

19  
Ik heb het principe «mens volgt werk» niet in de wet opgenomen, omdat ik vind dat het hier primair de verantwoordelijkheid van de sociale partners betreft. Ik zal de sociale partners, mede op verzoek van de Eerste en de Tweede Kamer op die verantwoordelijkheid wijzen. Als een zorgaanbieder er niet in slaagt een opdracht bij de gemeente te verwerven, kan het zo zijn dat hij personeel moet ontslaan. Tot op heden zijn er mij geen daadwerkelijke ontslagen bekend. Als er ontslagen vallen, lijkt – mede gelet op de toenemende krapte op de arbeidsmarkt – de verwachting gerechtvaardigd dat het personeel bij de nieuwe aanbieder aan de slag kan.

Die zal zijn personeelsformatie moeten uitbreiden om het verworven contract uit te kunnen voeren. Tegen welke arbeidsvoorwaarden dat gebeurt, is ten principale een zaak van werkgevers en werknemers. Er zijn mij nog geen gevallen bekend dat medewerkers onder andere arbeidsvoorwaarden aan de slag zijn gegaan.

In de nabije toekomst zal de behoefte aan personeel in de zorg sterk toenemen. Ik hecht er dan ook zeer aan dat de ervaring en deskundigheid van ervaren medewerkers voor de sector behouden blijft. Om die reden heb ik me dan ook gewend tot de sociale partners. Zij zijn degenen die dat moeten bewerkstelligen. Bovendien wil ik met Actis afspraken maken over het gericht creëren van arbeidsplaatsen op die plekken waar mogelijkerwijs personeel, al dan niet tijdelijk, buiten de boot valt. Dit in lijn met de motie-Verbeet (TK 2006–2007, 30 131, nr. 119), zoals die door de Tweede Kamer is aanvaard.

20  
Voor het antwoord op deze vraag, verwijs ik graag naar het vorige antwoord.

21  
Op dit moment is de algemeen verbindendverklaring van de cao-Thuiszorg verlopen. De cao-Thuiszorg waar die algemeen verbindendverklaring nog voor gold, is per 1 oktober 2006 geëxpireerd. Een aanvraag voor een nieuwe algemeen verbindendverklaring van de volgende cao-Thuiszorg zal niet eerder worden afgehandeld dan nadat de betrokken sociale partners duidelijkheid hebben verschaft dat er geen sprake is van interferentie met de werkings sfeer van andere cao's. Zie tevens de antwoorden op de daarop betrekking hebbende schriftelijke vragen van de leden Verbeet en Van Miltenburg van de Tweede Kamer (zie Kamervragen Tweede Kamer nrs. 421 en 422, vergaderjaar 2006–2007).

<sup>1</sup> De in de voetnoot bij deze vraag gevraagde onderbouwing bestaat eruit dat ik alle door de geachte afgevaardigde heer Puffers na het overleg genoemde gemeenten heb gevraagd naar het tijdens het mondeling overleg geduide nadeel.